

Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy V

I. Wymagania ogólne na poszczególne oceny:

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- Uczeń posiada ograniczoną wiedzę na temat różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia.
- Wykonuje obserwacje i doświadczenia jedynie pod kierunkiem nauczyciela, często potrzebuje pomocy w zrozumieniu wyników.
- Ma trudności z użyciem podstawowej terminologii biologicznej i popełnia liczne błędy.
- Rzadko uczestniczy w lekcjach i ma problemy z wykonaniem większości zadań i ćwiczeń.
- Potrafi zrozumieć i powtórzyć najprostsze informacje, ale wymaga dużego wsparcia nauczyciela.
- Prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- Uczeń zna podstawowe informacje dotyczące różnorodności biologicznej oraz procesów biologicznych, ale potrzebuje wsparcia nauczyciela.
- Potrafi przeprowadzać obserwacje i doświadczenia według instrukcji, ale ma trudności z samodzielnym formułowaniem wniosków.
- Wykazuje znajomość podstawowej terminologii biologicznej, choć zdarzają mu się błędy.
- Potrzebuje pomocy w analizowaniu materiałów źródłowych i czasami ma problemy z wyciąganiem wniosków.
- Poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań teoretycznych lub praktycznych o niewielkim stopniu trudności.
- Uczestniczy w lekcjach, choć nie zawsze jest aktywny.
- Prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Uczeń zna większość zagadnień dotyczących różnorodności biologicznej i podstawowych procesów biologicznych.
- Samodzielnie planuje i przeprowadza proste obserwacje oraz doświadczenia, wyciągając poprawne wnioski.
- Poprawnie analizuje materiały źródłowe i posługuje się podstawową terminologią biologiczną.
- Bierze udział w lekcjach, odpowiada na pytania nauczyciela i wykonuje zadania i ćwiczenia.
- Rozumie zjawiska biologiczne, ale może mieć trudności z pełnym wyjaśnieniem szczegółowych zależności.
- Potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela.
- Prowadzi prawidłowo zeszyt przedmiotowy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- Uczeń bardzo dobrze zna różnorodność biologiczną oraz podstawowe zjawiska i procesy biologiczne.
- Poprawnie planuje i przeprowadza obserwacje oraz doświadczenia, formułując precyzyjne wnioski.
- Potrafi wyjaśnić przyczyny i skutki obserwowanych zjawisk biologicznych.
- Używa terminologii biologicznej w sposób prawidłowy i potrafi ją zastosować w praktyce.
- Jest aktywny na lekcjach, zadaje pytania i bierze udział w dyskusjach.
- Wykorzystuje zdobytą wiedzę na innych przedmiotach.
- Zeszyt przedmiotowy zasługuje na wyróżnienie.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- Uczeń wykazuje się szeroką wiedzą wykraczającą poza program nauczania.
- Samodzielnie zdobywa dodatkowe informacje i prezentuje je w kreatywny sposób.
- Potrafi planować i przeprowadzać własne doświadczenia, wykorzystując wiedzę z zakresu biologii.

- Wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem, aktywnie uczestniczy w zajęciach i projektach.
- Rozwiązuje zadania problemowe wymagające twórczego myślenia i uzasadniania wniosków.
- Bardzo dobrze interpretuje wyniki obserwacji i doświadczeń oraz wyciąga trafne i szczegółowe wnioski.
- Bierze udział w konkursach biologicznych na terenie szkoły i poza nią.
- Wzorowo prowadzi zeszyt przedmiotowy.

II. Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

III. Zasady pracy i oceniania

1. Na lekcji obowiązują: zeszyt, podręcznik, długopis, ołówek, kolorowe pisaki lub kredki, klej i nożyczki.
2. Sposoby i formy oceniania na lekcjach biologii:
 - Sprawdziany pisemne - zapowiadane są co najmniej tydzień wcześniej i są obowiązkowe.
 - Kartkówki - obejmują materiał z 1-3 lekcji, są zapowiadane lub nie i są obowiązkowe
 - Odpowiedź ustna – obejmuje materiał 1-3 lekcji.
 - Wkład pracy na lekcji – samodzielna praca, praca w grupie, aktywność, prace dodatkowe.
4. Uczeń nieobecny na sprawdzianie lub kartkówce z powodu usprawiedliwionej nieobecności trwającej minimum 5 dni jest zobowiązany napisać go w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Jeśli uczeń był nieobecny tylko w dniu sprawdzianu lub kartkówki pisze go na pierwszej lekcji po sprawdzianie lub kartkówce.
5. Sprawdziany, kartkówki uczeń może poprawić do dwóch tygodni od dnia podania informacji o ocenie. Poprawa oceny niedostatecznej z kartkówki i sprawdzianu jest obowiązkowa.
6. Jeżeli uczeń był nieobecny, wówczas ma obowiązek uzupełnienia braków.
7. Obowiązkiem każdego ucznia jest prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
8. Uczeń ma prawo do dwóch nieprzygotowań w semestrze bez podania przyczyny.
9. Każdą ocenę można poprawić jednokrotnie, o ile nauczyciel nie zdecyduje inaczej.

IV. Wymagania szczegółowe:

Po ukończeniu klasy piątej uczeń:

- przedstawia hierarchiczną organizację budowy organizmów
- dokonuje obserwacji mikroskopowych komórki (podstawowej jednostki życia), rozpoznaje (pod mikroskopem, na schemacie, na zdjęciu lub na podstawie opisu) podstawowe elementy budowy komórki i przedstawia ich funkcje
- porównuje budowę komórki bakterii, roślin i zwierząt, wskazując cechy umożliwiające ich rozróżnienie
- przedstawia istotę fotosyntezy jako jednego ze sposobów odżywiania się organizmów (substraty, produkty i warunki przebiegu procesu) oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wybranych czynników na intensywność procesu fotosyntezy
- przedstawia oddychanie tlenowe i fermentację jako sposoby uwalniania energii potrzebnej do życia (substraty, produkty i warunki przebiegu procesów) oraz planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące, że podczas fermentacji drożdże wydzielają dwutlenek węgla
- przedstawia czynności życiowe organizmów
- przedstawia zasady systemu klasyfikacji biologicznej
- przedstawia charakterystyczne cechy organizmów pozwalające przyporządkować je do odpowiedniego królestwa
- uzasadnia, dlaczego wirusy nie są organizmami
- przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez wirusy (grypa, ospa, różyczka, świnka, odra, AIDS)
- podaje miejsca występowania bakterii
- przedstawia czynności życiowe bakterii
- przedstawia drogi rozprzestrzeniania się i zasady profilaktyki chorób wywoływanych przez bakterie (gruźlica, borelioza, tężec, salmonelloza)
- wyjaśnia znaczenie bakterii w przyrodzie i dla człowieka
- przedstawia środowiska życia grzybów (w tym grzybów porostowych)
- wymienia cechy umożliwiające zaklasyfikowanie organizmu do grzybów
- wykazuje różnorodność budowy grzybów (jednokomórkowe, wielokomórkowe)

- przedstawia wybrane czynności życiowe grzybów (odżywianie, oddychanie)
- przedstawia znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka
- dokonuje obserwacji przedstawicieli mchów (zdjęcia, ryciny, okazy żywe) i przedstawia cechy

ich budowy zewnętrznej

- na podstawie obecności charakterystycznych cech identyfikuje nieznany organizm jako przedstawiciela mchów
- dokonuje obserwacji przedstawicieli paprociowych (zdjęcia, ryciny, okazy żywe) oraz przedstawia cechy ich budowy zewnętrznej
- na podstawie obecności charakterystycznych cech identyfikuje nieznany organizm jako przedstawiciela paprociowych
- wyjaśnia znaczenie paprociowych w przyrodzie
- przedstawia cechy budowy zewnętrznej rośliny nagonasiennej na przykładzie sosny
- rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew nagonasiennych
- przedstawia znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka
- rozróżnia formy morfologiczne roślin okrytonasiennych (rośliny zielne, krzewinki, krzewy, drzewa)
- dokonuje obserwacji rośliny okrytonasiennej (zdjęcia, ryciny, okazy żywe); rozpoznaje jej organy i określa ich funkcje (korzeń, łodyga, liść, kwiat, owoc)
- rozróżnia elementy budowy kwiatu i określa ich funkcje w rozmnażaniu płciowym
- planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wybranego czynnika środowiska (temperatura, dostęp światła lub wody) na proces kiełkowania nasion
- przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się nasion
- rozpoznaje przedstawicieli rodzimych drzew liściastych
- przedstawia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie i dla człowieka
- identyfikuje nieznany organizm jako przedstawiciela mchów, paprociowych, nagonasiennych lub okrytonasiennych na podstawie jego cech morfologicznych.

Marzena Świder